

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Ex similitudine arcanas vires in rebus reperiri. Cap. XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

bunt. Fœniculum nobilitauere serpentes, gustatu senescutem exuendo, oculorumque aciem succo suo reficendo: vnde intellectum est hominum quoque caliginem eo releuari. Herbis lacteis vescuntur lepores, ob id coagulum habent in ventriculo, hinc didicere pastores lacte herbis quampluribus lac coagulare. Perdices porrum mandunt, quia ad sonoram vocem prodest, ex Aristotele Problematum libro. Ex hoc Nero vocis gratia ex oleo statis mensium omnium diebus, nihilque aliud, ac ne pane quidem vescendo. Instrumenta insuper quamplurima medicinæ animalia etiam adinuenerunt. In oculorum suffusione capra iunci punctura sanguinem exonerat, caper rubi: nam quum oculum caligine adumbratum, & non probè affectum ad videndum senserit, eum ad rupi spinam admouet, & referandum permittit, hæc vt pupugit, statim pituita euocatur, & nulla pupillæ læsione facta, videndi vsum recuperat, hinc homines hoc curationis genus didicisse existimatur. Ægyptij non ex humano inuento clysteres se didicisse, sed ibim auem ad deiciendas aluos vsum sibi, & medicinam docuisse prædicant. Ex qua etiam dietam didicere, & crescente Luna viuendi rationem augere, & decrecente diminuere. Virorum oculi hebetantur crebro, qua maxime causa fauos expetunt, vt conuulneratum ab apibus os, leuent sanguine grauedinem illam: vnde vtuntur hodie Medici ad oculorum hebetudinem phlebotomia. Gulo immodicæ voracitatis repletus, ventrem inter duas arbores stringit, vt excrementa protrudat.

Ex similitudine arcanas vires in rebus reperiri.

C A P. XI.

QUI penitus nostrorum maiorum scripta scrutantur, Hermetis scilicet, Orphei, Zoroastri, Othanis, Damagerontis, Harpocratiõnis, Kirannidis, & aliorum coæuorum cordatorum virorum, qui de arcanis conscripserunt, ea que adinuenerunt, non nisi ex similitudine seminum, fructuum, florum, frondium, & radicum, quæ morbos, humanos artus, & animalium

cognouerunt, nec non syderum, metallorum, lapidum; gemmarumq; , ex quibus postea Hippocrates, Dioscorides, Plinius, & alij, vbi vera esse cognouerunt, in suos libros transcripserunt, exceptis ijs, qui satis stulte, ne dicam inuidiosè, aut rabiosè ad manifestarum qualitatum normam redigere conati sunt. Opera pretium non vulgare erit, de eiusmodi aliqua referre exempla. Theophrastus de herbis loquens scorpij, & polypij imagines referentibus inquit: Non desunt quæ forma quadam peculiari spectentur, vt scorpij vocata radix, atque filiculæ, altera enim speciem scorpionis repræsentat, & utilis ad eius ictum, altera hirsuta, & acetabulis cauernosa, ceu polyporum cirri, quæ purgare inferius apta est, & vbi polypum innasci affirmat, delet. Et alibi. Nec quæ attribuuntur plantarum viribus, absurdè conscribi videntur, vt puta generandi seminis facultatem, atq; sterilitatem, sicut qui testiculus appellatus est: quum enim gemini sint, alter magnus, alter paruus, magnum efficacem ad coitum, minorem obesse dicunt. Quædam ad procreandum marem, vel foeminam valere, vt herba, quam marificam, & foeminiparam vocant: ambæ inter se similes, fructus foeminiparæ modo musci oleaginei, mariparæ geminus modo testiculi hominis. Ne semen foeticum sit, fructum hederæ candidæ facere dicunt, cõtra vt sit, prolificum fructu crataei, quod fructum tanquam milium refert. Penitus hominem sterile scere soli herbæ hemionitidis. Quæ enim fructuosæ & foecundissimæ sunt, foeticas dixerunt, quæ steriles, homines steriles reddere. Et alibi. Notabile in lappa nascitur flos in eo ipso hirsuto, & aspero non exiens, neque euidens, sed intra se coacpiens, & semen pariens, vt illis simile sit, quod in galeis, & viperis euenit; illa .n. vbi intra se oua pepererint, mox animalia gignunt, & hæc florem in se continens, concoquensque fructum deinde parit. Sed mutuas virtutes habent. Dioscorides scorpioidem herbam caudæ scorpionis effigie scribit, quæ ad morsus scorpionis valet. Sic serpentariam maiorem, minoremque, quæ extrema corticum superficie maculis varijs fuscis, rubris, croceis, ceruleis, serpen-
tum

tum exuium exprimunt, ad eorum ictus valere tradit, sic arum, arisarum, & callium anguinum, sic echium, & anchusę viperinum capitulum suis seminibus ostendunt, ad earum morsus valere. Idem de lithospermo, saxifragijs dixit, quę ad cõminuendos in vesica calculos valent, & multa alia, quorum liber plenus est. Tradit Galenus alaude auiculę galericulatum verticem esse, cuius similitudinem exprimit corydalis capnos: vtraque aduersus colicos suam affert opem. Apud Plinium multa, & innumerabilia leguntur, quę ex antiquorum scriptis transcripsit, quorum opera suis temporibus extabant. Aliqua ex eo referemus. Herbam in capite statuę enatam, collectamque alicuius in vestis panno, & alligatam in lino, capitis dolorem confestim sedare dixit. Eriphiam multi prodidere: scarabeum hæc in auena habet, sursum, deorsumque decurrentem cum sono hæc di, vnde & nomen accepit, hæc ad vocem nihil præstantius esse tradit. Orpheus suis lapidibus virtutes ex indole venatus est. Galactites lapis lactei coloris, cuius puluerem si sparseris super dorsum caprarum, suis scædibus copiosius lac præbent, si in potu nutritibus dederis, lac mammis adauget. Cristallus aquę similitudinem gerit: in febribus ore derentus, & volutatus sitim extinguit. A methystrus vini colorem refert, ebrietatem propulsat. Conspiciuntur in achate fruges, arbores, prata, & viridaria: puluis iniectus circa cornua, vel humeros bouum, dum arant, facit, vt maximã frugum copiam largiatur Ceres. Ophites serpentum maculas ementitur, eorum morsibus opitulatur. Calcophonos lapis illisus æris tinnitum reddit, Tragædis tradunt gestandum, quia optimam vocem facit. Hæmatites lapis tritus sanguinem reiicientibus, oculisq; cruore suffusus utilis, sic cinnabaris eiusdem coloris, & virtutis. Reliqua minimè duximus huc afferenda, quum in nostris Phytognomonicis diffusius pertractentur.

Quomodo ex similitudine componendum, & applicandum sit. CAP. XII.

NATVRAM virtutum similitudinem ostendisse iam diximus, nunc quomodo eas componere, &